

Muziekacademies kwijnen weg

Vlaanderen spreekt met gespleten tong. De inspectie sluit academies wegens de slechte infrastructuur, maar Vlaanderen weigert tussenbeide te komen in de kosten.

Directeur OVSG Patriek Delbaere

Delen van de campus zijn wegens de vervallen toestand en de feitelijke sluiting in afwachting van restauratie ongeschikt als schoolgebouw. Inspectieverslag over stedelijke academie van Veurne

De financiële storm bij de lokale besturen dreigt een nieuw slachtoffer te maken: de academies voor muziek en beeldende kunsten. Het aantal leerlingen groeit, maar de gebouwen zijn in verval.

25 jaar geleden hebben we een dossier geopend bij de dienst Monumentenzorg,' zegt Heidi Nolf, directrice van de stedelijke academie voor beeldende kunst in Menen', 'en het is nog steeds onduidelijk wanneer we geld mogen verwachten. Vijf jaar geleden stortte het sierplafond naar beneden. We hebben het gestut en geven voort les in hetzelfde gebouw.' De slechte infrastructuur in de academie van Menen (zie foto's) is geen alleenstaand geval. De oudste ingediende subsidieaanvraag voor het deeltijds kunstonderwijs bij het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) is afkomstig van de gemeentelijke academie van Maasmechelen. Ze dateert van 1993, precies twintig jaar geleden. Vandaag staat nog voor meer dan 30 miljoen euro aan aanvragen open. Toch is die wachtlijst slechts het topje van de ijsberg. Academies kunnen in theorie subsidies aanvragen voor hun infrastructuur bij AGION, dat gespekt wordt met geld van de Vlaamse overheid. Maar het agentschap laat die aanvragen systematisch links liggen. De wachtlijst voor de scholenbouw in het dagonderwijs tikt immers aan tot meer dan 3 miljard euro. De bouw of renovatie van 'gewone' scholen zijn dus de prioriteit nummer één. Veel academies in slechte staat besparen zich dus de moeite bij AGION aan te kloppen. De steden en gemeenten sprongen tot nu toe in de bres. Ze maakten geld vrij voor het behoud, de renovatie en de bouw van nieuwe academies voor muziek, woord en beeldende kunsten. Maar de financiën van de lokale besturen kleuren rood. Hun inkomsten dalen, terwijl hun uitgaven stijgen door de pensioenproblematiek, de vergrijzing en de bevolkingstoename. Zes op de tien gemeenten verwachten tussen 2014 en 2019 lagere investeringen dan in de vorige legislatuur. Die investeringen zijn nochtans nodig: de normen voor academies worden steeds strenger en het deeltijds kunstonderwijs wordt steeds populairder. Het afgelopen decennium steeg het aantal leerlingen met 16 procent. Veurne voelt het probleem vandaag al aan den lijve. De stedelijke academie voor muziek, woord en dans heeft in 2000 een aanvraag ingediend bij AGION. 'We hebben daar niets meer van gehoord', zegt directeur Luc Devriese. 'Ons huidige gebouw barst door de grotere leerlingenaantallen uit zijn voegen. We hadden plannen voor renovatie, maar het gemeentebestuur heeft de onderhandelingen beëindigd. Er is gewoon geen geld.' Het inspectieverslag is dan ook scherp voor de academie van Veurne:

'De gebouwen, lokalen en/of hun inrichting vertonen onaanvaardbare tekorten met betrekking tot bewoonbaarheid en/of veiligheid en er wordt onvoldoende gevolg gegeven aan klachten. Bepaalde delen van de campus zijn wegens de vervallen toestand en de feitelijke sluiting in afwachting van restauratie ongeschikt voor gebruik als schoolgebouw.' De stedelijke kunstacademie 30 kilometer verderop heeft een gelijkaardig probleem. 'We zijn uit ons gebouw gezet omwille van veiligheidsmaatregelen', zegt Wim Chielens, directeur in Poperinge. 'We huren nu een gebouw in het voormalige ziekenhuis, dat niet echt een artistieke sfeer heeft. We plannen een nieuw gebouw, maar het gemeentebestuur heeft duidelijk gemaakt dat er deze legislatuur geen spade meer in de grond gaat. Het moet elke euro omdraaien.' 'De steden en gemeenten zijn bezig met hun meerjarenplanning en moeten fors besparen. We vrezen het ergste voor de gebouwen van het deeltijds kunstonderwijs', zegt Patriek Delbaere, directeur van de onderwijskoepel van de steden en gemeenten (OVSG). Als inrichtende macht voor bijna 95 procent van de academies zijn lokale besturen de onbetwiste marktleider in het deeltijds kunstonderwijs. De onderwijskoepel trekt aan de alarmbel en tikt vooral Vlaanderen op de vinger. Volgens het OVSG is Vlaanderen via de schoolpactwetgeving wettelijk verplicht te investeren in het deeltijds kunstonderwijs. 'De Vlaamse overheid spreekt hier met gespleten tong', zegt Delbaere. 'De inspectie sluit sommige academies wegens de slechte infrastructuur, maar Vlaanderen weigert tussenbeide te komen in de kosten. Nochtans zijn daar de komende jaren nog forse investeringen nodig.' 'Ik begrijp de keuze van AGION en de Vlaamse overheid, maar het is jammer dat het deeltijds kunstonderwijs uit de boot valt', zegt Goedele Vermeiren (N-VA), Vlaams Parlementslid en schepen voor Onderwijs in Mortsel. 'Wij willen onze academie voor beeldende kunsten aanpassen aan de noden van de tijd en de leerlingentooestroom, maar grote investeringen zijn nog niet voor direct. Als er geen Vlaams geld komt, zullen we als stad de komende jaren waarschijnlijk enkel investeren in lopende zaken.' Bij het OVSG leeft ook de vrees voor een deeltijds kunstonderwijs met twee snelheden. Rijkere gemeenten investeren wel in hun gemeentelijke kunstacademie. In Dilbeek bijvoorbeeld staat sinds een paar jaar de indrukwekkende academie Dill'arte van de architect Carlos Arroya. Inwoners van gemeenten met een armere bevolking dreigen uit de boot te vallen. Dat versterkt de ongelijkheid in de deelnamecijfers. Uit eerder onderzoek blijkt dat de academies vandaag allesbehalve een reflectie van de samenleving zijn. Het deeltijds kunstonderwijs wordt gedomineerd door de (kinderen van de) blanke, hoog- opgeleide middenklasse. Ouderen en allochtonen vinden moeilijk de weg naar de teken- of de muziekschool. Als de eigen gemeente geen geld heeft voor een kunstacademie, dreigt die kloof nog te vergroten.

Moeizame hervorming deeltijds kunstonderwijs

De hervorming van het deeltijds kunstonderwijs was een van de ambities van Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet (sp.a). De hervorming heeft een lange voorgeschiedenis. Na een kritische doorlichting in 2007 door de onderzoekster Anne Bamford legde toenmalig minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (sp.a) de fundamenten waar Pascal Smet op voortbouwde. Een eerste voorstel van Smet bevatte onder meer sociale correcties en een hoger inschrijvingsgeld. Die discussienota moest in de lente van 2013 leiden tot een beslissing van de Vlaamse regering, zodat het decreet in september 2014 in werking kon treden. Ondertussen zijn de ambities getemperd. Smet beseft dat een decreet niet meer realistisch is, maar wil begin volgend jaar landen met een 'masterplan'. De volgende Vlaamse regering kan dan onmiddellijk aan de slag met de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs. Maar ook dat is volgens Patriek Delbaere, de directeur van het OVSG, nog weinig realistisch. Met een marktaandeel van 95 procent van de kunstacademies is het OVSG de belangrijkste onderhandelingspartner voor Smet. 'We gaan min of meer akkoord over de inhoudelijke lijnen van de hervorming', zegt Delbaere. 'Maar er is nog niets gezegd over de financiële steun en de professionele ondersteuning van de academies en hun directies. Dat is voor ons cruciaal om ons fiat te geven over de hervorming. Ik betreur dat er voor de verkiezingen geen decretale stappen meer worden gedaan. Hopelijk belandt het denkwerk dat we samen hebben verricht na de verkiezingen niet gewoon in de prullenbak.'

Bron: [De Tijd, 12 december 2013, Barbara Moens](#)